



# TURÍNSKÝ KLASIK

V roce 1966 získal evropský titul *Vůz roku* klasicky strážný Fiat 124, jenž se v licenčních podobách vyráběl ve Španělsku, Turecku, Sovětském svazu i jinde...



Fiat 124 prošel náročnými jízdními zkouškami



1. Fiat 124  
144 bodů
2. BMW 1600  
69 bodů
3. Jensen FF  
61 bodů

## JAN TUČEK

**P**rojekt 124 se rodil od počátku šedesátých let, nový vůz čtyřmetrové délky se měl stát jedním z pilířů výrobního programu turínské značky. Pod označením Fiat 124 byl v provedení sedan představen na jaře 1966. Do vínku dostal nový kapalinou chlazený čtyřválec OHV 1197 cm<sup>3</sup> s výkonem 60 k (44 kW)/5600 min<sup>-1</sup>, umístěný nad přední nápravou, na který navazovala čtyřstupňová převodovka s řadicí pákou na středním tunelu. Poháněná tuhá zadní náprava byla vedena dvěma podélnými rameny, ustavena příčnou panhardskou tyčí a odpérována vinutými pružinami se sousými teleskopickými tlumiči. Přední kola byla nezávisle zavěšena na lichoběžníkových polonápravách, doplně-

ných vinutými pružinami a teleskopickými tlumiči, obě nápravy byly opatřeny příčným zkrutným stabilizátorem. Brzdová soustava s kotoučovými brzdami na všech čtyřech kolech byla zpočátku jedookruhová, bez posilovače. Vůz jezdil na třináctipalcových kolech obutých do pneumatik 155 x 13. Čtyřdveřový pětimístný sedan s rozvorem náprav 2420 mm byl dlouhý 4030 mm, široký 1625 mm a vysoký 1420 mm, vykazoval hmotnost 855 kg a užitečnou hmotnost 400 kg. Ve stupňovité zádi měl zavazadlový prostor o objemu 385 l, po jehož levé straně bylo svisle uloženo náhradní kolo a za pravým podběhem palivová nádrž o objemu 39 l s nalévacím hrdlem pod odklápěcím krytem na pravém zadním blatníku. Fiat 124 dosahoval největší rychlosti přes 140 km/h a průměrně spotřeboval asi 9 litrů benzínu

na 100 km. Na podzim 1966 následovalo pětidveřové kombi Fiat 124 Familiare s užitečnou hmotností zvýšenou na 430 kg, v němž sklopením zadního opěradla vznikla ložná plocha dlouhá 1,44 m. Palivovou nádrž zvětšenou na 47 l a náhradní kolo mělo kombi vzadu pod podlahou, nalévací hrdlo nádrže bylo tentokrát na levém zadním blatníku. V říjnu 1966 debutoval otevřený Fiat 124 Sport Spider se zkráceným rozvorem a karoserií od firmy Pininfarina, na jaře 1967 následoval čtyřmístný Fiat 124 Sport Coupé s tovární karoserií. Oba vozy poháněl čtyřválec DOHC 1438 cm<sup>3</sup> naladěný na 90 k (66 kW)/6000 min<sup>-1</sup>, podrobněji se k nim vrátíme někdy v budoucnu. V říjnu 1968 byl představen sedan Fiat 124 Special, jenž dostal pod kapotu čtyřválec OHV 1438 cm<sup>3</sup> o výkonu 70 k (51,5 kW)/5400 min<sup>-1</sup>, díky ně-



Fiat 124 měl skromnou, ale sympatickou tvář



Klasický Fiat 124 a první 124 Special (1968)



Čtveřice dveří umožňovala snadné nastupování



Sedan měl zavazadlový prostor o objemu 385 l



Kombi Familiare záhy doplnilo řadu 124 (1966)



Střídmá a přehledná přístrojová deska prvního typu 124



Od září 1970 měl sedan Fiat 124 velké zadní světlíky

muž jezdil přes 150 km/h. Měl zdokonalenou zadní nápravu se čtyřmi podélnými rameny, posilovač brzd, novou masku se dvěma páry kruhových světlometů, větší svislé členy na náraznicích a ploché zapuštěné kliky dveří. V září 1970 prošel Fiat 124 modernizací, standardní sedan převzal zadní nápravu modelu Special, dostal dvoukruhovou brzdovou soustavu s posilovačem, černou mřížku masky, velké zadní skupinové světlíky a odtahové větrání s mřížkami na zadních

sloupcích kabiny. Kliky dveří však zatím zůstaly původní, lehce vystupující z obrysu karoserie. Ploché zapuštěné kliky a nárazníky s pryžovou lištou zdobily modely Fiat 124 Special a Special T. Ty se odlišovaly také nově tvarovanou předí se čtyřmi světlomety v plastových rámečcích, přední ukazatele směru měly svisle po stranách masky. Jejich palubní deska se zaoblenou kapličkou byla osazena dvěma velkými kruhovými přístroji: vlevo rychloměrem a vpravo otáčkoměrem.

Fiat 124 Special měl pod kapotou čtyřválec OHV 1438 cm<sup>3</sup> o výkonu 70 k (51,5 kW), zatímco model Special T poháněl o poznání ostřejší motor DOHC, který ze stejného objemu 1438 cm<sup>3</sup> dával 80 k (59 kW)/5800 min<sup>-1</sup> a sedanu uděloval rychlost přes 160 km/h. Další modernizace následovala v září 1972. Standardní sedany a kombi při ní dostaly novou mřížku masky, ploché kliky dveří a výkon motoru 1197 cm<sup>3</sup> byl lehce zvýšen na 65 k (48 kW). Inovované sedany Fiat 124 Special a Special T navenek prozrazovaly dva vodorovné přidavné otvory pro vstup vzduchu nad předním nárazníkem. Motor modelu Special, čtyřválec OHV 1438 cm<sup>3</sup>, nově dával 75 k (55 kW) a za příplatek mohl být spojen s třístupňovou samočinnou převodovkou. Fiat 124 Special T nyní poháněl větší čtyřválec DOHC převzatý z typu 132, který z objemu 1592 cm<sup>3</sup> nabízel 95 k (70 kW)/6000 min<sup>-1</sup> a spolu s příplatkovou pětistupňovou převodovkou umožňoval sedanu flirtovat s rychlostí 175 km/h. Výroba automobilů Fiat 124 v Itálii skončila na podzim 1974, kdy převzal štafetu nový typ Fiat 131 Mirafiori. Celkem v italských továrnách vzniklo přes 1,5 milionu stočtyřadvacetek. Nenápadný Fiat 124 se však stal i význam-



## FIAT 124 (1966 – 1974) ■

Zleva Fiat 124 Special, klasický sedan a kombi Familiare (modely 1973)



▼ Fiat 124 Special (model 1970)

Foto Fiat

První Fiat 124 Special přišel na trh v říjnu 1968



▼ Přístrojová deska Fiat 124 Special, resp. Special T



Fiat 124 Familiare po faceliftu z podzimu 1972



Odvozené typy 124 Sport Spider (Pininfarina; premiéra v Turíně 1966) a 124 Sport Coupé (Centro Stile Fiat; debut v Ženevě 1967)



ným mezinárodním fenoménem. Především byl vzorem, byť v poněkud upravené podobě s motory OHC, automobilům VAZ Žiguli/Lada, vyráběným od září 1970 v Sovětském svazu, v mamutím komplexu v povolžském Togliatti. I kdybychom počítali pouze vozy první generace VAZ 2101 až 2106, bylo jich bezmála jedenáct milionů! Jen na desítky se však počítaly vozy Fiat 124 montované v letech 1967 až 1970 v Bulharsku, v továrně v Loveči. Nesly značku Pirin Fiat a dohromady jich vzniklo málo přes tři stovky. Zapomenutou kapitolou je i necelých sedm tisíc vozů KIA 124, smontovaných jihokorejskou automobilkou v období 1970 – 1973. V první polovině sedmdesátých let probíhala montáž vozů Fiat 124 i v Maroku, v závodě SOMACA (Société Marocaine de Construction Automobile) na předměstí Casablanky.

Podle neúplných údajů tam bylo smontováno téměř dvacet tisíc vozů.

Pestrou a bohatou kariéru prožila *stočtyřicetka* ve Španělsku, kde ji od roku 1968 nejprve montovala a pak vyráběla firma SEAT. Produkce postupně modernizovaných vozů SEAT 124 a 1430 se v rekordních letech 1972 – 1974 vyhoupla nad sto tisíc kusů ročně, celkem jich do roku 1980 vyrobili 896 tisíc. V letech 1971 – 1977 se Fiat 124 vyráběl také v turecké automobilce TOFAS

(Türk Otomobil Fabrikasi) v Burse. Nesl označení Murat 124 a úhrnem tam vzniklo 135 tisíc vozů. V roce 1983 se TOFAS k typu 124 vrátil, opatřil jej nepříliš zdařilým faceliftem a coby model Serce 1300 vyráběl dalších deset let! Ve stejném období, od podzimu 1985, se v Indii vyráběl sedan Premier 118 NE s karoserií blízkou modernizovanému španělskému vozu Seat 124 D ročníku 1975, ale s motorem 1172 cm<sup>3</sup> a čtyřstupňovou převodovkou značky Nissan. ■